

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย : พระคำพูน ขนติปัญญา (สิทธิชัย)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาสมบุรณ์ สุธมโม ป.ธ.๗, พธ.บ., พธ.ม., Ph.D. (Educ. Admin)
รศ.ดร. วิชชุดา หุ่นวิไล กศ.บ, MA.T., Ed.D,

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๒. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร และ๓. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร และประชากรที่ใช้วิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๑๓๔ คน ๖ โรงเรียน ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยโดยใช้สถิติค่าร้อยละและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับมีความคิดเห็นการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ภาพรวม ๔ ด้าน อยู่ในระดับมาก และรายข้อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านเมตตา รองลงมา คือ ด้านมุทิตา ด้านกรุณา และอุเบกขาตามลำดับ

แนวทางการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔

การใช้หลักธรรมพรหมวิหารของผู้บริหาร ด้านเมตตา ผู้บริหารควรสร้างความสามัคคีในการบริหารบุคลากรในการทำงานด้านกรุณา ผู้บริหารควรให้คำปรึกษาการทำงานแก่บุคลากรด้วยอัธยาศัยไมตรีที่ดีมีน้ำใจต่อทุกท่านด้วยความจริงใจเสมอ ด้านมุทิตา ผู้บริหารควนส่งเสริมให้บุคลากรได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และอุเบกขา ผู้บริหารควนวางตัวเป็นกลางให้เป็นธรรมแก่บุคลากรทุกคนเท่าเทียมกันในการทำงาน

Thesis Title : The Use of Brahnavihara iv for personnel Administration in Primary School Thonburi District Bangkok

Researcher : Phra Khamphuon Khuntiphunyo (Sitthisay)

Degree : Master of Arts in (Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Phramaha Somboon Sudhammo., Pali Vll, B.A., M.A., Ph.D.

: Assoc., Prof., Dr. Vichuda hoovilai B.A., MA.T, Ed.D,

Date of Graduation : February /20 /2558

Abstract

This research the use of Brahnavihara 4 for personel administration in primary school, thonburi district, Bangkok metropolitan. There were these objectives as follow:

1. to study the Brahnavihara 4 principles in personel administration with primary school, thonburi district, bangkok metropolitan.

2. to study the problems and obstacles in the Brahnavihara 4 principles in personnel administration with primary school, tonburi dstrict, Bangkok metropolitan and the population to use in research such as the administrators and teachers to do duties in the primary school 134 persons, 6 school to collect datas for research by using statistics pereutage and standard devition.

The research's results as followin:

1. The data analysis's result of administrators and teachers with the viewpoint in the Brhahnavihara 4 principles, 4 totality images in the most lere.

The range is the loving and equanimity kindness and then sympathetic joy, compassion

2. Viewpoint's comparative result with the Brahnavihara 4 principles in primary school administration. 4 totality images according to sex, age, education qualification, work experience, working position in the most i.e, the loving-kindness sympathetic joy, compassion and equanimity differently in accordance with the based hypothesis of Brahnavihara 4 principles methodology to use administrators' Brahnavihara principles administrators' the loving-kindness was the administrators to make the unity in the personel administration in the working, the compassion was the

administrators should give the work counsellingy personel them certainly, the sympathetic joy was the administrators should support the personnel to get higher position and equally properly and the equanimity was the administrators whom they should justify to all of personel equally in working.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย พระมหาสมบุรณ์, สุธมโม.ดร. ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และรศ.ดร.วิชชุดา หุ่นวิไล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาคอยให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ตลอดมา

เจริญพร ขอบขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย ดร.กิตติ กอบัวแก้ว ดร.สุสิทธิ์ เศวตพงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินฉา ศิริวรรณ, รองศาสตราจารย์. ดร.อำนวย เดชชัยศรี, ที่มีเมตตาจิตกรุณาเสียสละเวลาที่มีค่าเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเครื่องทั้งทาง ด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ช่วยแนะนำแก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

และขอขอบคุณ พระมหาสม กลยาโณ ,ดร. ประธานคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ และขออนุโมทนา ผศ.ดร.พิชัย ไชยสงคราม ผู้ทรงคุณวุฒิในการเป็นกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่ทำให้สำเร็จได้ด้วยดี

เจริญพร ขอบคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมศึกษาวัดใหม่ยายนุ้ย โรงเรียนอำนวยศิษย์ศึกษา โรงเรียนกัณตาราราม โรงเรียนวัดขุนจันทร์ โรงเรียนวัดบางสะแกนอก และโรงเรียนวัดบางสะแกในที่อนุญาตให้แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย ตลอดถึงครูทุกท่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ทุกคนที่ช่วยอำนวยความสะดวกในครั้งนี้

เจริญพร ขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสถาบันทางการศึกษาทุกแห่งทั้งทางภาครัฐและเอกชนที่ให้โอกาสศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ข้อมูลวิจัยครั้งนี้

เจริญพร ขอบคุณ โยมพ่อ โยมแม่ และพี่น้อง ทุกคน ตลอดถึงเพื่อน ที่เรียนร่วมรุ่น ร่วมห้อง ทุกรูป/คน ช่วยให้งำลั้งใจมาโดยตลอด ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณประโยชน์ที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบอุทิศเพื่อบูชาต่อผู้มีพระคุณ มีอุปการคุณทั้งหลาย เพื่อเกิดความสุข ความเจริญ ก้าวหน้าต่อไป

พระคำพูน ขนติปัญญา (สิทธิชัย)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ม
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ม

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ	๕

บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการบริหารบุคลากร	๖
๒.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากร	๑๕
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน	๒๔
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับหลักพรหมวิหาร ๔	๓๓
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๗
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๘

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๕
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๕
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๕
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๐
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๑
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๒
๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๒
 บทที่ ๔ ผลการวิจัย	 ๖๔
๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๕
๔.๒ วิเคราะห์การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากร โรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	๖๖
๔.๓ ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหาร บุคลากร โรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	๗๑
๔.๔ วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหาร บุคลากร โรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	๗๔
 บทที่ ๕ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	 ๗๖
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๗๖
๕.๒ การอภิปรายผล	๗๙
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๘๑

บรรณานุกรม	๘๓
ภาคผนวก	๘๔
ภาคผนวก (ก) แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๘๐
ภาคผนวก (ข) รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องวิจัย	๘๘
ภาคผนวก (ค) หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือวิจัย	๑๐๐
ภาคผนวก (ง) หนังสือติดต่อหน่วยงานราชการเพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถาม	๑๐๖
ภาคผนวก (จ) การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC)	๑๑๓
ภาคผนวก (ฉ) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try out) จำนวน ๓๐ ฉบับ	๑๒๑
ประวัติผู้วิจัย	๑๒๔

สารบัญตาราง

ตารางที่

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔
๔.๑ จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและบุคลากรครู จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	๖๕
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากร โรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน	๖๖
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากร โรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านเมตตา	๖๗
๔.๔ ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากร โรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านกรุณา	๖๘
๔.๕ ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากร โรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านมุทิตา	๖๙
๔.๖ ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากร โรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านอุเบกขา	๗๐
๔.๗ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากร โรงเรียนประถมศึกษา ตามเพศ	๗๑
๔.๘ วิเคราะห์การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากร โรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม อายุ	๗๒
๔.๙ วิเคราะห์การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากร โรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานครจำแนกตาม วุฒิการศึกษา	๗๒
๔.๑๐ วิเคราะห์การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน	๗๓
๔.๑๑ วิเคราะห์การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน	๗๓

๔.๑๒ ปัญหาและอุปสรรคแนวทางการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากร
โรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๕๘

อธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์นี้ อ้างอิงจากพระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยได้กล่าวถึงแหล่งที่มา / เล่ม / ข้อ / และหน้า ตามลำดับ เช่น ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๐๕/๑๙๖ หมายถึง ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค พระไตรปิฎก ภาษาไทย

พระสุตตันตปิฎก

ขุ.ข.อ. (ไทย) = สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย ธรรมบท	(ภาษาไทย)
ที.ปา. (ไทย) = สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค	(ภาษาไทย)
อง. ปณจก.(ไทย)= สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย ธรรมบท	(ภาษาไทย)
อง. ทสก-เอกาทสก.(ไทย)=สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย ธรรมบท	(ภาษาไทย)